

Kohtulahendite kogumik

AVALIKU TEENISTUSE KOHTU OTSUS

(teine koda)

8. veebruar 2011

Kohtuasi F-95/09

Carina Skareby

versus

Euroopa Komisjon

Avalik teenistus — Ametnikud — Psühholoogiline ahistamine ülemuse poolt — Personalieeskirjade artiklid 12a ja 24 — Abitaotlus — Mõistlik tähtaeg — Tähtaja algus — Kestus

Ese: EÜ artikli 236 ja EA artikli 152 alusel esitatud hagi, millega C. Skareby sisuliselt palub tühistada komisjoni 4. märtsi 2009. aasta otsus, millega jäeti algatamata haldusjuurdlus tema väidetava psühholoogilise ahistamise kohta ühe endise ülemuse poolt.

Otsus: Tühistada komisjoni 4. märtsi 2009. aasta otsus, millega jäeti algatamata haldusjuurdlus hageja väidetava psühholoogilise ahistamise kohta ühe endise ülemuse poolt. Mõista kohtukulud välja komisjonilt.

Kokkuvõte

*1. Ametnikud — Hagi — Põhjendatud huvi
(Personalieeskirjad, artikkel 91)*

*2. Ametnikud — Administratsiooni abistamiskohustus — Rakendamine psühholoogilise ahistamise valdkonnas — Abitaotluse esitamine — Mõistliku tähtaja järgimine
(Personalieeskirjad, artiklid 12a ja 24 ning artikli 90 lõige 1)*

*3. Ametnikud — Administratsiooni abistamiskohustus — Rakendamine psühholoogilise ahistamise valdkonnas — Abitaotluse esitamine — Esitamise tähtaja algus
(Personalieeskirjad, artikkel 12a)*

*4. Ametnikud — Administratsiooni abistamiskohustus — Rakendamine psühholoogilise ahistamise valdkonnas — Abitaotluse esitamine — Mõistliku tähtaja järgimine — Tähtaja kestus
(Euroopa Kohtu põhikiri, artikkel 46; personalieeskirjad, artikkel 24)*

1. Mis puudutab nii tõsist küsimust nagu psühholoogiline ahistamine, siis tuleb tõdeda, et ametnik, kes väidab, et teda on psühholoogiliselt ahistatud ning kes vaidlustab kohtus institutsiooni keeldumise uurida sisuliselt abitaotlust, säilitab põhimõtteliselt kohtupraktikas hagiavalduse vastuvõetavaks tunnistamiseks nõutud õiguspärase huvi, isegi kui ta ei nõua väidetava ahistamisega tekitatud kahju hüvitamist ega haldusjuurdluse algatamist väidetava ahistaja suhtes, ning kui ahistamine on väidetavalt lõppenud mitu aastat tagasi.

Sellist lahendust kohaldatakse esiteks psühholoogilise ahistamise kui sellise raskuse tõttu, kuna ahistamisel võib isiku tervisele olla väga laastav mõju. Väidetaval psühholoogilise ahistamise ohvril säilib põhjendatud huvi, sõltumata sellest, kas ahistamine jätkub või kas kõnealune isik esitab – ja isegi kui tal on lihtsalt õigus või kavatsus esitada – teisi, eelkõige kahju hüvitamise nõudeid seoses psühholoogilise ahistamisega. Administratsiooni poolt psühholoogilise ahistamise võimalik tunnistamine kui selline võib kasulikult mõjuda ahistatud isiku paranemisele raviprotsessi käigus.

(vt punktid 23, 25 ja 26)

Viited:

Avaliku Teenistuse Kohus: 30. november 2009, kohtuasi F-80/08: *Wenig vs. komisjon* (punkt 35).

2. Mõistliku tähtaja järgimist nõutakse kõigil õigusaktides otseselt sätestamata juhtudel, kui õiguskindluse põhimõtte või õiguspärase ootuse kaitse põhimõttega ei sobi kokku see, kui olemasolevate õigussuhete stabiilsust ohustades ei ole liidu institutsioonide ning füüsiliste ja juriidiliste isikute toimingutele seatud mingeid ajalisi piiranguid.

Osas, milles väidetava psühholoogilise ahistamise tõttu esitatud abitaotluse eesmärk on selle tuvastamine, et ametnik või teenistuja on õigusvastaselt ja süüliselt käitunud ning kui ei ole välistatud, et selline käitumine võib vajadusel tuua kaasa asjaomase institutsiooni vastutuse, kuna ahistamine toimus väidetava ahistaja poolt tööülesannete täitmise käigus, on sellisele käitumisele viitav abitaotlus õiguslikult seotud kahju hüvitamise nõudega, mille administratsioonile on esitanud ametnik personalieeskirjade artikli 90 lõike 1 alusel. Kahju hüvitamise valdkonnas aga nõutakse kohtupraktikas, et järgitaks tähtaega, mis peab olema „mõistlik”. Seega peab samuti tõdema, et ametnikule kehtib tähtaeg abitaotluse esitamiseks psühholoogilise ahistamise asjas.

(vt punktid 41, 43 ja 44)

Viited:

Esimese Astme Kohus: 6. juuli 2004, kohtuasi T-281/01: *Huygens vs. komisjon* (punktid 42 ja 46–48); 5. oktoober 2004, kohtuasi T-144/02: *Eagle jt vs. komisjon* (punktid 57 ja 66).

Avaliku Teenistuse Kohus: 11. mai 2010, kohtuasi F-30/08: *Nanopoulos vs. komisjon* (punkt 117), mille peale on esitatud apellatsioonkaebus Euroopa Liidu Üldkohtusse, kohtuasi T-308/10 P; 9. juuli 2010, kohtuasi F-91/09: *Marcuccio vs. komisjon* (punkt 32), mille peale on esitatud apellatsioonkaebus Euroopa Liidu Üldkohtusse, kohtuasi T-450/10 P.

3. Personalieeskirjade artikli 12a lõike 3 kohaselt on psühholoogiline ahistamine käitumine, mis leiab aset aja jooksul, on korduv või süstemaatiline. Definitsiooni kohaselt on psühholoogiline ahistamine kestev rikkumine, see toimub tingimata aja jooksul ning eeldab korduva või süstemaatilise käitumise olemasolu selleks, et ahistamist saaks lugeda toimepanduks. Lisaks võivad ahistamise sümptomid ilmnedas alles teatud aja möödudes esimestest ahistamisjuhtudest või sellest, mil ahistamise ohver nende tegude ulatusest täielikult aru saab, kuna ohvril on pealegi tihti vaja aega, et mõista, mis temaga on toimunud, ning et ahistaja mõju alt pääseda.

Võttes arvesse psühholoogilise ahistamise eripära ning õiguskindluse nõuet, tundub seetõttu kohane tugineda ainult objektiivsetele kriteeriumidele, võttes psühholoogilise ahistamise asjas abitaotluse esitamise tähtaja alguseks väidetava ahistaja poolt toime pandud ahistamise viimase episoodi või vähemalt ajahetke, mil väidetav ahistaja ei saa enam oma ohvrit ahistada, ning seda sõltumata nii sellest, kas ahistamise ohver on teadlik või on endale teadustanud psühholoogilise ahistamise erinevaid

episood, kui ka teost, millega väidetava psühholoogilise ahistaja kuritarvitav käitumine omandab sellest hetkest „kestva” või „süsteemilise” olemuse, mida nõutakse selleks, et selline ahistamine loetaks toime panduks.

(vt punktid 47 ja 49)

4. Arvestades ametnike kahju hüvitamise nõude ja psühholoogilisele ahistamisele tugineva abistamisaotluse vahelist õiguslikku seost, ning kui puuduvad asjakohased põhjused sellise võrdluse kõrvalejätmiseks, tuleb esiteks tõdeda, et abitaotluse esitamise tähtaeg peab olema mõistlik, teiseks sarnaselt Euroopa Kohtu põhikirja artiklis 46 ette nähtud tähtajaga tuleb viieaastast tähtaega pidada põhimõtteliselt mõistlikuks selleks, et administratsiooni saaks tõhusalt teavitada psühholoogilisest ahistamisest ning paluda tema abi, nõudes eelkõige sellekohase haldusjuurdluse algatamist. Selline aeg võimaldab ühelt poolt administratsioonil täielikult täita oma hoolitsemiskohustusest ning personalieeskirjade artiklist 24 tulenevaid kohustusi, võttes vajadusel omal algatusel meetmeid, ning annab asjaomasele isikule piisavalt pika ajavahemiku esitada oma etteheiteid administratsioonile; samuti võimaldab see võtta arvesse psühholoogilise ahistamise mõistega seotud eripära, st asjaolu, et esiteks võivad ahistamise sümptomid ilmnedes alles teatud aja möödudes esimestest ahistamisjuhtudest ning teiseks on ohvril pealegi tihti vaja aega, et mõista, mis temaga on toimunud, ning et ahistaja mõju alt pääseda.

Analoogiliselt ametnike kahju hüvitamise hagidega ei saa seda viieaastast tähtaega abitaotluse esitamiseks samas vaadelda range ja puutumatu tähtajana. Kuigi psühholoogilise ahistamise asjas viieaastase tähtaja jooksul esitatud abitaotlus on põhimõtteliselt vastuvõetav, võib olukord olla teistsugune erilistel asjaoludel, mida tuleb hinnata vastavalt asja olulisusele huvitatud isiku jaoks, selle keerukusele ja asjaomase isiku käitumisele.

(vt punktid 53 ja 54)

Viited:

Avaliku Teenistuse Kohus: 4. november 2008, kohtuasi F-87/07: Marcuccio vs. komisjon (punkt 30).